

PRŮVODCE NÁHRADNÍ RODINNOU PÉČÍ

VĚDUNA BUBLEOVÁ, ALENA VÁVROVÁ, JANA FRANTÍKOVÁ, MARTINA VANČÁKOVÁ

4. VYDÁNÍ PRAHA 2009 VZNIKLO DÍKY LASKAVÉ PODPOŘE NADACE TEREZY
MAXOVÉ A SPOLEČNOSTI NESTLÉ ČESKO S.R.O.

OBSAH

1. ÚVODEM
2. DĚTI POTŘEBUJÍ RODIČE
3. LEGISLATIVA PRO NÁHRADNÍ RODINNOU PÉČI
4. PŘEHLED TYPŮ NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE
5. ODKUD PŘICHÁZEJÍ OPUŠTĚNÉ DĚTI
6. HLEDÁME RODIČE PRO DĚTI
7. OBDOBÍ PŘÍPRAV PŘED PŘIJETÍM DÍTĚTE
8. OBDOBÍ POSUZOVÁNÍ BUDOUCÍCH RODIČŮ
9. ZPROSTŘEDKOVÁNÍ NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE
10. OBDOBÍ OČEKÁVÁNÍ
11. PÁROVÁNÍ DĚTÍ A RODIČŮ
12. NAVAZOVÁNÍ KONTAKTU S DÍTĚTEM
13. VZNIKÁ NOVÁ RODINA
14. ZTRÁTA ZNÁMÉHO PROSTŘEDÍ
15. DĚTI JINÉHO ETNIKA
16. KAŽDÉ DÍTĚ HLEDÁ SVŮJ PŮVOD, POTŘEBUJE ZNÁT SVÉ KOŘENY
17. CO VŠECHNO BUDE POTŘEBA PO PŘEVZETÍ DÍTĚTE DO VAŠÍ PÉČE VYŘÍDIT
18. ZÁVĚREM
19. DOPORUČENÁ LITERATURA

1. ÚVODEM

Vážení a milí přátelé, srdečně Vás zdravím již po páté od prvního vydání této brožurky v roce 1996. Snažíme se ji pravidelně doplňovat a přinášet Vám nové informace podle nových zákonů, metodik a naší praxe v oblasti náhradní rodinné péče. Díky finanční podpoře OPS při Nadaci T. Maxové a velkému zájmu čtenářů Vám představujeme toto vydání v nové podobě s podstatnými úpravami. Věříme, že se dostane ke všem, jimž jsou následující kapitoly určeny především – budoucím náhradním rodičům a pracovníkům státních i nestátních organizací, kteří se starají o opuštěné děti.

Přijměte, prosím, následující kapitoly jako prvotní informace o této složité a rozsáhlé problematice. Chceme Vás seznámit alespoň ve stručnosti s některými postupy, pravidly, případnými obtížemi a nastítnit další náměty k zamyšlení. Přáli bychom si, aby se tato brožurka stala průvodcem a pomocníkem při cestě k vytváření nové rodiny.

Vše dobré přeje
Věduna Bubleová
ředitelka Střediska náhradní rodinné péče

2. DĚTI POTŘEBUJÍ RODIČE

Děti mají přirozené právo na rodiče, výchovu, individuální vývoj a vzdělání.

K přijímání opuštěných dětí do nových (náhradních) rodin docházelo již odedávna. Byla to praxe běžně užívaná mnoha kulturami. Slovo adopce znamenalo původně "vyvoliti", tedy děti byly svými novými rodiči vyvoleny. Dnes je tomu naopak - pro opuštěné děti jsou vybírání noví náhradní rodiče.

Podle našeho zákona o rodině a zákona o sociálně-právní ochraně dětí za každé dítě zodpovídá jeho zákonný zástupce, zpravidla jeho rodiče. Pokud rodič v této roli selže, musí zájem těchto dětí hájit někdo jiný. Právě proto je role těch, kteří zastupují děti, jež nemohou vyrůstat ve vlastní rodině, velice důležitým a nelehkým úkolem. Měli byste proto porozumět práci sociálních pracovníků na úřadech, pracovníků kojeneckých ústavů a dětských domovů, lékařů, psychologů, soudců a zaměstnanců dalších institucí, kteří v tomto případě hájí zájmy opuštěných dětí. Cílem jejich snažení by mělo být zajistit opuštěným dětem život v prostředí, které se nejvíce vlastní rodině přibližuje, a tím je rodina adoptivní či pěstounská. Ta by měla na prvním místě respektovat dítě jako jedinečné, takové jaké je, i s jeho minulostí.

Snažte se vzájemně pochopit a respektujte určitá pravidla této cesty. Na počátku stojí před Vámi období příprav, prověřování a posuzování Vás samých a Vaší rodiny. Není třeba se ničeho obávat, budete hovořit se zasvěcenými odborníky, kteří Vám budou nápomocni. Právě na výběru nejhodnější rodiny pro konkrétní dítě závisí celý další život opuštěného dítěte i Vás, budoucích rodičů.

3. LEGISLATIVA PRO NÁHRADNÍ RODINNOU PÉČI

Náhradní rodinná péče je upravena

zákonem č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění předpisů pozdějších (dále jen zákon o rodině)

a

zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění předpisů pozdějších (dále jen zákon o SPOD).

Z dalších významných zákonů, které upravují také situace rodin s dětmi přijatými do náhradní rodinné péče, uvádíme:

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění předpisů pozdějších

Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění předpisů pozdějších

Zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění předpisů pozdějších

Zákon 114/1988 Sb., o působnosti orgánů ČR v sociálním zabezpečení, ve znění předpisů pozdějších

Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění předpisů pozdějších

Zákon č. 54/1956, o nemocenském pojištění zaměstnanců, ve znění předpisů pozdějších

Zákon č. 187/1006 Sb., o nemocenském pojištění (nabývá účinnosti 1. 1. 2009)

Zákon č. 88/1968 Sb., o prodloužení mateřské dovolené, o dávkách v mateřství a o přídavcích na děti z nemocenského pojištění, ve znění předpisů pozdějších

Zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění předpisů pozdějších

Zákon o č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění předpisů pozdějších

Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu, příjmení, ve znění předpisů pozdějších

Zákon č. 500/2004 Sb., o správním řízení

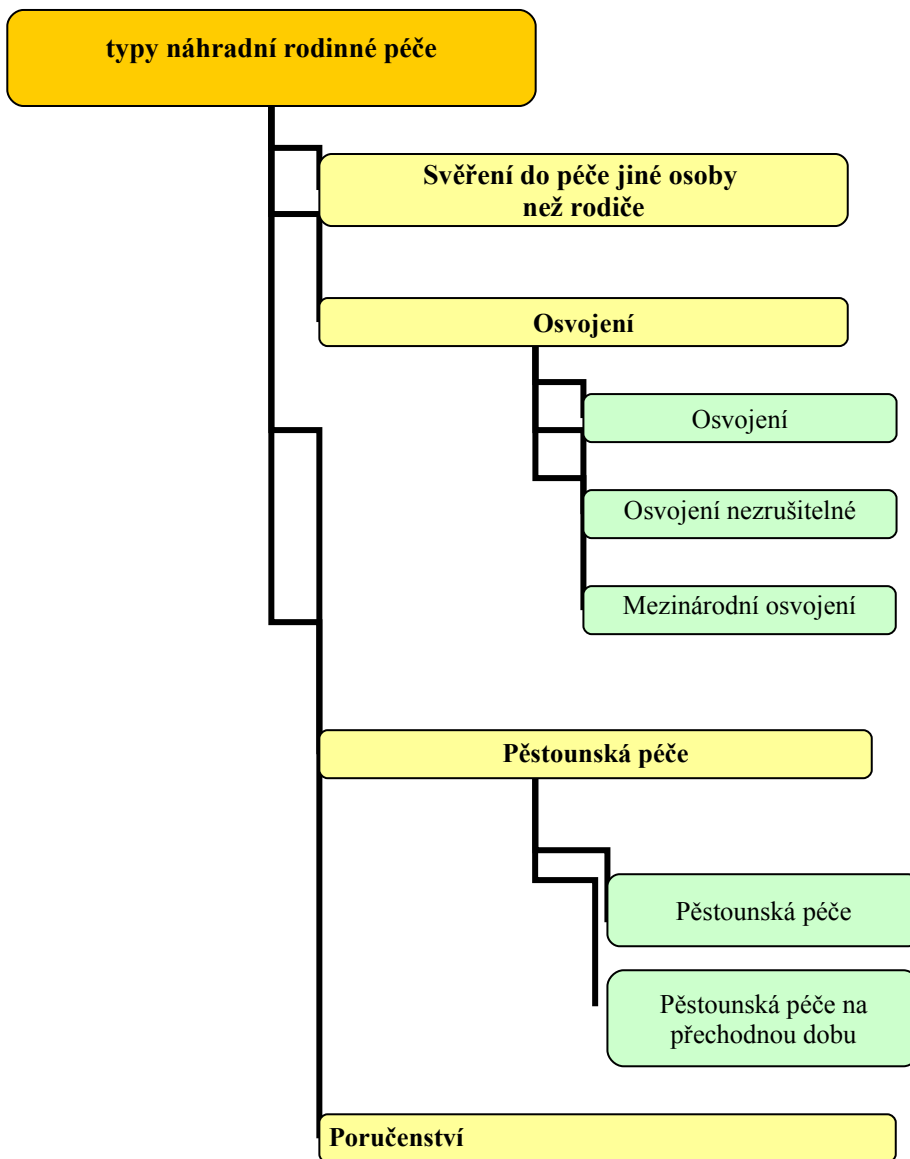
Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech, ve znění předpisů pozdějších

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění předpisů pozdějších

Zákoník práce č. 262/2006 Sb., ve znění předpisů pozdějších

Aktuálně doporučujeme sledovat portál Ministerstva práce a sociálních věcí ČR <http://mpsv.cz>.

4. PŘEHLED TYPŮ NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE

SVĚŘENÍ DO PÉČE JINÉ OSOBY NEŽ RODIČE

Vyžaduje-li to zájem dítěte, může soud svěřit dítě do výchovy jiné fyzické osoby než rodiče, pokud tato osoba se svěřením dítěte do své péče souhlasí. Podmínkou je, aby poskytovala záruku zdárné výchovy dítěte.

Při výběru vhodné osoby dá soud zpravidla přednost příbuznému dítěte, ale může to být i někdo jiný, kdo je dítěti blízký, k němuž má dítě vytvořený citový vztah.

Dítě může být svěřeno také do společné výchovy manželů.

Soud při svém rozhodování vždy vymezení osobám, kterým dítě do výchovy svěruje, rozsah jejich práv a povinností vůči dítěti.

OSVOJENÍ (adopce)

Při osvojení přijímají manželé či jednotlivci za vlastní opuštěné dítě a mají k němu stejná práva i povinnosti, jako by byli jeho rodiči. Osvojením vzniká mezi osvojitelem a dítětem vztah jako mezi biologickými rodiči a vlastními dětmi. Veškerá vzájemná práva a povinnosti mezi osvojencem a jeho původní rodinou osvojením zanikají.

Dítě získává příjmení nových rodičů. Také vztahy mezi dítětem a příbuznými osvojitelů se stávají příbuzenskými dle zákona. Osvojit lze pouze dítě nezletilé. Mezi osvojitelem a osvojencem musí být přiměřený věkový rozdíl.

O osvojení rozhoduje soud a před jeho rozhodnutím musí uplynout nejméně tři měsíce, po které zájemce o dítě pečuje na své náklady.

Osvojení rozlišujeme:

- Osvojení – které je v mimořádných případech možné soudně zrušit.
- Osvojení nezrušitelné – na základě rozhodnutí soudu se v obou případech zapisují do rodného listu dítětem místo jejich rodičů. Toto osvojení nelze zrušit. Pro nezrušitelné osvojení je stanovena minimální věková hranice osvojovaného dítěte jeden rok.

V obou případech vzniká osvojením poměr příbuzenský.

Osvojit dítě může manželská dvojice, manžel (ka) rodiče dítěte i osamělá osoba.

Osvojitelé se mohou stát pouze fyzické osoby, které zaručují způsobem svého života, že osvojení bude ku prospěchu dítěte a společnosti

Osvojení dětí do ciziny a z ciziny, tj. mezinárodní osvojení

Tato forma náhradní rodinné péče je možným řešením v případě, že se pro dítě nedaří najít náhradní rodinu v zemi původu.

Mezinárodní osvojení je upraveno Úmluvou o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení, kterou vypracovala a přijala Haagská konference mezinárodního práva soukromého 29. 5. 1993. V České republice vstoupila tato úmluva v platnost 1. 6. 2000 a spolu se zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, umožňuje osvojení dětí do ciziny a z ciziny.

U nás funkci zprostředkovatele plní Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí v Brně.

PĚSTOUNSKÁ PÉČE

Pěstounská péče je státem garantovaná forma náhradní rodinné péče, která zajišťuje dostatečné hmotné zabezpečení dítěte i přiměřenou odměnu těm, kteří se ho ujali. Dítě může být svěřeno do pěstounské péče fyzické osobě, nebo do společné pěstounské péče manželů; jedinou hmotně právní podmínkou je zájem dítěte. Osoba pěstouna musí poskytovat záruku řádné výchovy dítěte. Pěstoun má právo zastupovat dítě a spravovat jeho záležitosti jen v běžných věcech. K výkonu mimořádných záležitostí (např. vyřízení

cestovního dokladu) žádá souhlas zákonného zástupce dítěte prostřednictvím orgánu sociálně právní ochrany a soudu.

Pěstounská péče vzniká rozhodnutím soudu; v mimořádných případech může soud rozhodnout také o zrušení pěstounské péče.

V případě svěřeni dítěte do pěstounské péče není vyloučen styk původních rodičů s dítětem.

Pěstounská péče zaniká dosažením zletilosti dítěte. Může být zrušena jen z důležitých důvodů rozhodnutím soudu.

Pěstounská péče může být vykonávána také v zařízení pro výkon pěstounské péče.

Pěstounská péče na přechodnou dobu

Soud může na návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí svěřit dítě do pěstounské péče na přechodnou dobu osobám, které jsou podle zvláštního právního předpisu zařazeny do evidence osob vhodných k výkonu pěstounské péče na přechodnou dobu, a to na:

a/ dobu, po kterou nemůže rodič ze závažných důvodů dítě vychovávat,

b/ dobu, po jejímž uplynutí lze dát souhlas rodiče s osvojením,

c/ dobu do pravomocného rozhodnutí soudu o tom, že tu není třeba souhlasu rodičů k osvojení.

PORUČENSTVÍ

Soud ustanoví dítěti poručníka v případě, že:

- rodiče dítěte zemřeli,
- byli zbaveni rodičovské zodpovědnosti,
- byl pozastaven výkon jejich rodičovské zodpovědnosti,
- nemají způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu (a tedy nejsou nositeli rodičovské zodpovědnosti).

Pokud poručník péči o dítě osobně vykonává, má on i dítě nárok na stejné hmotné zabezpečení, jako by šlo o pěstounskou péči. Poručník je zákonným zástupcem dítěte.

Mezi poručníkem a dítětem však ze zákona nevzniká takový poměr, jaký je mezi rodiči a dítětem. Zákon stanoví rozsah práv a povinností poručníka k dítěti takto:

- výchova dítěte,
- zastupování dítěte,
- správa majetku dítěte.

Výkon této funkce je pod pravidelným dohledem soudu, a to nejen ohledně správy majetku dítěte, ale i ohledně jeho osobní sféry. Poručník podává soudu zprávy o osobě poručenice, zpravidla v ročních intervalech. Jakékoli rozhodnutí poručníka v podstatné věci, týkající se dítěte, vyžaduje schválení soudem.

Další formou pomoci dětem žijícím v ústavní péči je tzv. „hostitelská péče“

Pokud to vyžaduje zájem dítěte, může ředitel ústavního zařízení po předchozím písemném souhlasu úřadu obce s rozšířenou působností, který je opatrovníkem dítěte, povolit dítěti dočasný (obvykle víkendový, případně prázdninový) pobyt mimo ústavní zařízení i u jiných osob než u rodičů a příbuzných. Při této formě péče se zpravidla nepředpokládá možnost trvalého umístění dítěte v „hostitelské“ rodině.

Příslušný úřad před vydáním souhlasu zkoumá rodinné a sociální prostředí, v němž bude dítě pobývat. Zpravidla si vyžádá u krajského úřadu odborné posouzení osob, které o poskytování „hostitelské péče“ žádají.

Bylo-li dítě umístěno v ústavním zařízení na základě žádosti svých rodičů či zákonných zástupců, nelze tuto formu pomoci povolit bez jejich písemného souhlasu.

„DĚTI POTŘEBUJÍ RODIČE!“

Opuštěné dítě je dítě, které se ne vlastní vinou ocitlo bez vlastní rodiny a není naděje na změnu poměrů v biologické rodině. Je proto žádoucí, aby společnost našla nejvhodnější způsob řešení jeho situace.

Děti, které jsou nejčastěji umístovány do osvojení

jsou děti, u kterých se předpokládá méně problémový zdravotní a psychomotorický vývoj, a které je možné předat do náhradní rodinné péče především v raném věku, je-li vyřešen jejich právní vztah s původní rodinou.

To se děje několika způsoby:

- Zpravidla se k osvojení vyžaduje souhlas zákonného zástupce, a to i v případě, že rodič dítěte je nezletilý.
- Zákonnými zástupci dítěte jsou většinou jeho rodiče, pokud nebyli zbaveni či omezeni ve své rodičovské zodpovědnosti nebo ve způsobilosti k právním úkonům, nebo pokud nezemřeli.
- Pokud dítě nemá zákonného zástupce alespoň v jednom z rodičů, ustanoví soud dítěti opatrovníka, který bude dítě v řízení o osvojení zastupovat. Stejně tak v případě, že rodiče dali souhlas předem, bez vztahu k určitým osvojitelům. Pak se řízení o osvojení neúčastní a dítěti je pro tyto účely ustanoven opatrovník.

Souhlas předem musí být dán osobně přítomným rodičem, a to písemně před soudem nebo příslušným orgánem sociálně právní ochrany dítěte, ne dříve než 6 týdnů po narození dítěte. Tento souhlas je možné ze strany rodičů odvolat pouze do nabytí právní moci rozhodnutí o svěření dítěte do péče budoucích osvojitelů.

Pokud jsou zákonnými zástupci osvojovaného dítěte jeho rodiče, není třeba jejich souhlasu, jestliže:

- po dobu šesti měsíců soustavně neprojevovali opravdový zájem o dítě (zejména dítě pravidelně nenavštěvovali, neplnili pravidelně a dobrovolně svou vyživovací povinnost vůči dítěti, neprojevili snahu upravit si své sociální a rodinné poměry tak, aby dítě mohli do své osobní péče převzít.)
- po dobu nejméně dvou měsíců od narození dítěte neprojevili o dítě žádný zájem (ačkoliv jim v tom nebránila závažná překážka)

O splnění těchto podmínek rozhoduje ke dni podání návrhu soud.

Je-li dítě schopno posoudit dosah osvojení, je třeba také jeho souhlasu.

Děti, které jsou nejčastěji umístovány do pěstounské péče

jsou především děti sociálně osiřelé, které potřebují nejen trvalou individuální péči, ale i dlouhodobou výchovu v náhradní rodině. Jedná se především o děti s různými zdravotními či psychomotorickými obtížemi, děti starší, sourozenecké skupiny nebo děti jiného etnika. Patří sem i skupina dětí, u kterých brání jejich svěření do osvojení překážky právní, především nesouhlas rodičů.

Přijmout dítě starší nebo s postižením, či dítě jiné národnosti, je úkol velice náročný. Vyžaduje od budoucích pěstounů především laskavost, trpělivost a odhodlanost čelit

případným obtížím, jak ze strany dítěte, tak ze strany jeho původní rodiny, ale i ze strany širšího okolí.

Přijetí postiženého dítěte vyžaduje od pěstounů rovněž obecnou znalost problematiky postiženého dítěte, informovanost o zdravotním stavu a vývoji, reálné představy o jeho specifických potřebách, možnostech a případných vývojových odchylkách.

Je-li dítě ve věku, kdy je schopno posoudit dosah svého svěřením do pěstounské péče, musí být přihlédnuto také k jeho vyjádření.

V případě svěřením dítěte do pěstounské péče není vyloučen styk původních rodičů s dítětem. Tato skutečnost bývá někdy problematickým momentem pěstounské péče.

Na straně žadatelů stále převažuje nejasné pojetí pěstounské péče. Žadatelé často volí tuto formu náhradní rodinné péče s tím, že mají pocit, že "dostanou" dítě dříve, než kdyby žádali o osvojení. Biologickou rodinu dítěte nijak nerespektují a snaží se dítěti kontaktu s ní, někdy i informacím o ní, zcela zamezit. Je potřebné, aby se pojetí pěstounské péče jasně odlišovalo od osvojení.

Nicméně je třeba podotknout, že minulost dítěte nelze přehlížet ani v případě osvojení, dítě má své kořeny, má svou identitu, kterou nelze potlačovat, ale je třeba ji dál budovat tak, aby se nenásilně propojila s životem v nové rodině.

Děti, pro které je vhodná „hostitelská péče“

Tato forma pomoci je vhodná především pro děti, které dlouhodobě žijí v ústavní péči, jejich osud se nedaří vyřešit návratem do původní rodiny a přitom jejich osobní a právní situace jim neumožňuje přejít do náhradní rodinné péče, případně se pro ně nepodařilo náhradní rodinu nalézt.

Jsou to děti převážně starší, děti s různými výchovnými nebo zdravotními problémy, děti odlišného etnika, sourozenecké skupiny apod.

Na straně zájemců o poskytování „hostitelské péče“ jsou v mnoha případech velmi zkršené představy o tom, jakým dětem má být poskytována a v čem by tato pomoc měla spočívat.

Má-li být tato pomoc ku prospěchu dítěte, musí být poskytována odborně a s velkou citlivostí. Žadatelé by měli úzce spolupracovat s odborníky a měli by být na poskytování této pomoci velmi dobře připraveni.

5. ODKUD PŘICHÁZEJÍ OPUŠTĚNÉ DĚTI

V současné době systém náhradní rodinné péče pouze ojediněle řeší případy skutečně osiřelých dětí, kterým oba rodiče nebo jeden z nich zemřel. V takových situacích zastávají roli rodičů častěji prarodiče či jiní blízcí příbuzní. V naprosté většině se setkáváme s životními osudy takzvané sociálně osiřelých dětí, které mají matku a otce nebo alespoň jednoho z nich, ale ti se o ně nemohou, nechtějí nebo neumějí starat.

Budoucí rodiče (osvojitelé či pěstouni) by měli chtít znát všechny podrobnosti o zdravotním a psychickém stavu, sociálním původu a sociálně-právní situaci dítěte. Tyto informace mají poskytovat odborníci z pověřených pracovišť pro náhradní rodinnou péči, sociální pracovníci, psycholog, lékař či ředitel zařízení, odkud dítě přichází.

Děti mohou být svěřeny do nových rodin:

- z kojeneckých ústavů,

- z dětských domovů,
- z dětských center a jiných ústavů,
- z azylových domů,
- ze zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc,
- či přímo z původní rodiny.

Všechny tyto děti mají jako ostatní děti stejné potřeby, požadavky a práva - na lásku, bezpečí, výchovu a vzdělání, zdravotní a sociální péči a zejména na NADĚJI, na které závisí jejich další vývoj. Tato naděje má v jejich případě jméno NOVÁ RODINA.

Nová rodina by však měla umět porozumět i specifickým potřebám a projevům těchto dětí. Tyto děti mají za sebou náročnou životní historii, prošly často nechtěným těhotenstvím, některé pobývaly v rodině, která dlouhodobě neplnila své funkce, prošly ústavním prostředím se všemi důsledky, které s sebou ústavní výchova nese, a proto by nová rodina měla být na vše velmi dobře připravena.

6. HLEDÁME RODIČE PRO DĚTI

Každá nová rodina má být nalezena a vybrána ku prospěchu dítěte.

Nároky na rodiče jsou v zásadě stejné, ať se jedná o vlastní nebo náhradní rodiče (osvojitele či pěstouny). K povinnostem náhradních rodičů však přibývají ještě další. Proto bychom Vás chtěli upozornit na několik důležitých okolností:

- Vaše důvody k přijetí dítěte by měly vycházet z jasné, osobní motivace (vnitřního přesvědčení),
- Vaše zaměstnání by mělo stabilně umožňovat finančně zajistit dítě a rodinu,
- Pracovní vytíženost by měla být taková, abyste měli dostatek času na výchovu dítěte (zpočátku je nutné, aby jeden z rodičů mohl zůstat s dítětem doma a přizpůsobit svůj život jeho potřebám),
- Vaše bytová situace by měla odpovídat potřebám dítěte,
- Měli byste se cítit duševně i fyzicky schopni vychovat dítě,
- Váš věk by měl odpovídat přirozenému poměru mezi rodiči a dítětem,
- nejdůležitější podmínkou, aby se dítě zdárně vyvíjelo, je zajistit mu stabilní rodinné zázemí,
- Měli byste být schopni vžít se do citění a světa dítěte, být přizpůsobiví, tolerantní, laskaví a otevření,
- Měli byste být schopni otevřeně komunikovat s odborníky a nebát se jich zeptat na názor či radu.

7. OBDOBÍ PŘÍPRAV PŘED PŘIJETÍM DÍTĚTE

Nyní bychom se rádi pozastavili a seznámili Vás s určitými otázkami či nejistotami, o nichž se domníváme, že mohou nastat před přijetím dítěte, a které budete každý různě prožívat a zvládat.

Období vnitřního rozhodnutí

Jistě se všichni shodneme na tom, že toto období je velice důležité a mělo by být proto náležitě zváženo. Dobrou radou a snad již známou pravdou je, že budoucím rodičům odborníci doporučují hovořit o svém úmyslu především v širší rodině. Je totiž velice potřebné, aby budoucí sourozenci, babičky a dědečkové, synovci, neteře a další příbuzní přijali toto dítě zcela za své. Toto doporučení byste měli mít stále na zřeteli.

Konečné rozhodnutí však ponechme každému z Vás, Vašemu srdci, myslí, touze, schopnosti pomáhat. Vy budete ti, kteří budou denně s dítětem, kteří s ním budou prožívat dobré i zlé. Vy s ním spojíte svůj život.

Proto se nyní pokuste zamyslet se nad svým životem a sami sebe se zeptat:

- mám dost fyzických a duševních sil, abych dítě vychoval/a?
- jsem tolerantní a otevřený/á druhým?
- zajistím dítě finančně?
- co se mi v životě podařilo, co jsem dokázal/a?
- co se mi nepovedlo, co mi schází?
- jaké bylo moje dětství?
- jaké je moje manželství?
- jsem ochoten/a se vzdát svého pohodlí?
- jsem opravdu schopen/a věnovat se plně dítěti?
- jsem ochoten/a se přizpůsobit?
- věřím, že přesvědčím okolí, že toto rozhodnutí je správné?
- nebude pro mě dítě překážkou v profesní dráze?
- dovedu si představit, co obnáší výchova dítěte?
- dovedu si konkrétně představit, jaké by dítě mělo být?
- dovedu posoudit, jaké dítě bych opravdu nedokázal/a vychovávat?
- mohu upřímně říci, čím mohu být pro dítě prospěšný/á?
- budu schopen přijmout minulost dítěte?
- budu umět porozumět jeho pocitům?
- budu mít odvalu s ním opakovaně hovořit o jeho minulosti a původní rodině?
- budu ho moci provést jeho životem a držet s ním krok do dospělosti?
- budu ho umět podpořit při hledání jeho identity, která může být dosti odlišná od té mojí?

Věříme, že tyto otázky budou pro Vás námětem k dalším úvahám a rozhovorům.

8. OBDOBÍ POSUZOVÁNÍ BUDOUCÍCH RODIČŮ

Jestliže jste se již rozhodli přijmout opuštěné dítě, musíte k tomu získat nejprve doporučení příslušného úřadu.

V obecném povědomí existuje mnoho **mýtů o náhradní rodinné péči**.

Možná Vás překvapí následující výčet situací, kdy si mohou žádost o zařazení do evidence náhradních rodičů a o zprostředkování náhradní rodinné péče požádat i:

- osoby osamělé
- žijící v partnerském svazku bez uzavření manželství
- osoby, které mohou mít vlastní děti
- rodiny s vlastními dětmi
- rodiny s dalšími dětmi přijatými do náhradní rodinné péče
- osoby ve středním věku, které mají přiměřené představy věku dítěte, které chtějí do péče přijmout
- osoby se zdravotními problémy, pokud jejich zdravotní stav má dobrou prognosu a nijak neomezuje jejich pečovatelské a výchovné schopnosti.

Naše legislativa naopak neumožňuje osvojit osobu starší 18 let. Možnost osvojit dítě nemají homosexuální páry a osoby žijící v registrovaném partnerství.

9. ZPROSTŘEDKOVÁNÍ NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE

Podávání žádostí

Jestliže jste se již rozhodli, že přijmete opuštěné dítě, musíte nejprve požádat o zařazení do evidence žadatelů o náhradní rodinnou péči.

(Upozorňujeme: **žádost lze** v průběhu jejího vyřizování podle aktuální potřeby písemně přerušit, případně zrušit.)

Žádosti přijímá sociální odbor úřadu obce s rozšířenou působností v místě Vašeho trvalého bydliště.

(v případě manželů v místě trvalého bydliště jednoho z nich. Optimálně tam, kde se fakticky zdržují, ale toto není podmínkou.)

Na úřadu získáte formulář žádosti, ke které je třeba připojit další doklady:

- osobní údaje (jméno a příjmení, datum narození, místo trvalého pobytu),
- doklad o státním občanství nebo o povolení k trvalému pobytu na území ČR (v případě cizinců doklad o hlášení k pobytu na území ČR po dobu nejméně 365 dnů podle zvláštního předpisu, upravujícího pobyt cizinců na našem území),
- zprávu o zdravotním stavu
- údaje o ekonomických a sociálních poměrech.

Podmínkou dle zákona o sociálně-právní ochraně je, že žadatelé k žádosti připojí také svůj písemný souhlas s tím, že orgán sociálně-právní ochrany je oprávněn o nich zjišťovat další potřebné údaje pro zprostředkování a zároveň kdykoliv ověřit, zda nedošlo ke změně rozhodných skutečností. Žadatelé přikládají též souhlas se svou účastí na přípravě k přijetí dítěte do rodiny (povinný kurz).

Pracovnice úřadu, která má na starost náhradní rodinnou péči, Vás doma navštíví za účelem sociálního šetření, vyžádá si Váš opis z evidence Rejstříku trestů a neshledá-li závažné nedostatky, postoupí kompletní dokumentaci k odbornému posouzení a dalšímu řešení krajskému úřadu.

Odborné posuzování

U žadatelů o náhradní rodinnou péči se posuzuje charakteristika osobnosti, psychický stav, zdravotní stav, bezúhonnost, předpoklad vychovávat dítě, motivace, která vedla k žádosti, stabilita manželského vztahu a prostředí v rodině. Zkoumá se i případné nachystání dětí či jiných osob žijících v domácnosti, přijmout do rodiny dalšího člena,

Součástí odborného posouzení je také zhodnocení přípravy na přijetí dítěte do rodiny, včetně speciální přípravy k přijetí dítěte pěstounem na přechodnou dobu.

Přípravné kurzy pro budoucí náhradní rodiče zajišťuje krajský úřad.

Posláním kurzů je poskytnout Vám, budoucím náhradním rodičům, potřebné vědomosti o specifických otázkách náhradní rodinné péče, zprostředkovat reálné informace o situaci a potřebách dětí žijících mimo vlastní rodinu a umožnit Vám ujasnit si představy o tom, jaké dítě chcete a můžete do své péče přijmout.

V rámci příprav budete mít příležitost setkat se s odborníky z praxe a hovořit s nimi o tom, co Vás zajímá. Také byste se měli setkávat s osvojiteli a pěstouny, kteří již o přijaté děti pečují a mohou Vám předat své osobní zkušenosti s náhradní rodinnou péčí a zodpovědět Vaše dotazy.

Na základě odborného posouzení vydá krajský úřad rozhodnutí o Vašem zařazení nebo nezařazení do evidence žadatelů o náhradní rodinnou péči.

Jedná se o rozhodování v režimu správního řízení, což znamená, že v případě Vašeho nesouhlasu s výsledkem rozhodnutí, máte možnost podat odvolání.

10. OBDOBÍ OČEKÁVÁNÍ

Po splnění nutných požadavků je čas trochu si odpočinout; vše potřebné jste jistě dobře zvládli - máte již pěkný kus cesty za sebou! Nepřemýšlejte o tom, že jste měli ještě něco říci nebo se někde se chovat jinak, udělali jste vše, jak nejlépe jste to v dané chvíli uměli.

Nyní nastává období očekávání.

Pro mnohé z Vás může být toto období nelehké a také může trvat různě dlouho (každý region má různou dobu čekání). Záleží to především na tom, jaké jste uvedli představy o dítěti. Požadavky na děti jsou mnohdy vyšší, než mohou splňovat opuštěné děti, které potřebují rodinu. V současné době je méně dětí, které mohou být osvojeny a více těch, které jsou vhodné pro pěstounskou péči. Žadatelů o osvojení je však naopak více, nežli zájemců o pěstounskou péči. Budte trpěliví a tolerantní k těm, s nimiž jste byli v kontaktu; měli jste možnost poznat jejich práci a získat k nim důvěru. Na jejich posouzení a odpovědnosti nyní závisí výběr nejvhodnější rodiny pro konkrétní dítě.

Tento čas očekávání můžete naplnit přípravami na svou budoucí roli a současně se věnovat sami sobě, partnerovi, přátelům, rodině, svým zájmům a zálibám.

Kromě toho, že si jistě dovedete představit, kde bude mít Vaše dítě postýlku, jaké mu vyberete oblečení, na jaké obrázky se bude dívat, jak si budete společně hrát a povídat, pokusme se nalézt společně další možnosti, jak tento čas využít.

Velice dobrou zkušeností pro Vás budoucí rodiče může být seznámení s rodinou, která již obdobně dítě přijala.

V posledních letech se objevilo několik občanských sdružení a také klubů osvojitelských a pěstounských rodin, které můžete vyhledat a seznámit se s jejich programem. (Nabídku pražských klubů naleznete na str: 23 této brožurky).

Tuto dobu můžete také využít ke vzdělávání a přípravě na novou roli rodičů. Doporučujeme Vám zajít do dobré knihovny. Existuje dostatek odborné literatury, která Vás může v mnohém inspirovat. (Seznam doporučené literatury uvádíme na konci brožurky).

Na závěr této kapitoly bychom Vám rádi dali ještě jednu radu:

Úspěšné přijetí dítěte a jeho další harmonický vývoj bude velmi záležet na tom, jak budete připraveni na novou situaci. V jakém prostředí bude dítě vyrůstat, jaká bude atmosféra Vaší rodiny, jak se budete cítit především Vy, a v jaké budete kondici. Proto neváhejte a dělejte vše, co je Vám milé, ať získáte dostatek energie a duševní pohody, kterou pak snadno předáte svému dítěti.

11. PÁROVÁNÍ DĚTÍ A RODIČŮ

Zprostředkování náhradní rodinné péče se řídí základním pravidlem:

Vždy je dítěti vybírána taková rodina, která je připravena přijmout dítě právě takové, jaké je.

To znamená:

- se všemi jeho radostmi a starostmi,
- se všemi jeho přednostmi, ale také riziky ve vývoji, ať již zdravotním nebo psychickým,
- s jeho minulostí,
- s jeho osobní i rodinnou anamnesou,
- s důsledky jeho pobytu v ústavním zařízení, nebo nefungující rodině,
- s existencí jeho původních, biologických rodičů, resp. sourozenců
- v případě pěstounské péče i s případnou účastí biologické rodiny na jeho další výchově.

Rozhodnout se pro to, že chceme přijmout dítě do náhradní rodinné péče, je jedna věc, ale jaké by to dítě mělo být, je věc druhá. Je důležité, aby Vám všem spolu bylo dobře, abyste uměli porozumět všem jeho potřebám a byli na ně dobře připraveni. Právě při psychologickém vyšetření a na přípravných kurzech pro budoucí rodiče získáte dostatek prostoru a možností odhalit, na co jste připraveni a na co ne.

Výběr rodiny pro konkrétní dítě tedy nezávisí ani tak na nějakém časovém pořadí, ale především na míře nároků a dobrém nachystání žadatelů.

Vzhledem k tomu, že jde o velice závažné rozhodování, zřizují hejtmanové na krajských úřadech (v Praze pan primátor na Magistrátu hl. m. Prahy) dle zákona o sociálně-právní ochraně pro tento účel poradní sbory, jako zvláštní orgán obce.

Poradní sbor tvoří odborníci, působící v oblasti sociálně-právní ochrany. Zejména jde o odborníky z oboru pediatrie, psychologie, pedagogiky, zástupce školských, zdravotnických a sociálních zařízení pro výkon ústavní výchovy, zaměstnance krajského úřadu a obecního úřadu obcí s rozšířenou působností, pracující na úseku sociálně-právní ochrany.

Až budete na poradním sboru vybráni jako nejvhodnější rodina ke konkrétnímu dítěti, sociální pracovníce Vás vyzve k seznámení se s dokumentací dítěte. Sdělí Vám všechny známé informace týkající se dosavadního života dítěte a jeho rodiny, jeho právní situace a zdravotního i psychického stavu. Poté budete mít dostatek prostoru otevřeně vyjádřit své názory a pocity a dobře si promyslet, zda chcete s dítětem navázat kontakt.

12. NAVAZOVÁNÍ KONTAKTU S DÍTĚTEM

V případě, že projevíte skutečný zájem a odhodlání konkrétní dítě navštívit, bude Vám domluveno, kdy a kam se máte dostavit.

První návštěva za dítětem je velmi důležitá, dobře se na ni připravte. Zamyslete se nad tím, čím si můžete získat jeho zájem, jak se mu přiblížit, čím ho potěšit a připravte si otázky na ředitele zařízení, lékaře nebo vychovatele.

Vždyť to jsou právě Ti, kteří v současné době o Vaše dítě osobně pečují, mohou Vám tedy dát velmi cenné rady, protože Vaše dítě velmi dobře znají.

Další kontakt se bude odvíjet zcela individuálně, bude záležet na dítěti, na Vás, ale také na dohodě s vedením zařízení.

U kojenců zpravidla nebývá s navazováním kontaktu žádný problém. Pouze pokud jde o dítě s vážnějším zdravotním stavem, je někdy třeba, abyste se pod vedením zdravotního odborného personálu naučili s děťátkem zacházet a pečovat o něj. Většina kojeneckých

ústavů a některá dětská centra mají v takovém případě možnost Vám poskytnout v jejich zařízení i několikadenní pobyt, abyste se všem praktikám péče o takové dítě v klidu naučili, než bude propuštěno k Vám domů.

U starších dětí to bývá složitější. Měli byste být připraveni respektovat pochopitelnou počáteční nedůvěru na straně dítěte, mít dostatek trpělivosti, jestliže je dítě nesmělé, otažitě. Zkuste si vždy představit, co asi do té doby zažilo, kolik vychovatelů se v jeho životě vystřídalo - proč by tedy mělo hned důvěřovat zrovna Vám. Netlačte na něj, nevnučujte se mu, nechte mu čas, který potřebuje. Jen tak může být vytvořena oboustranná náklonnost, která pomůže dítěti snáze přejít ze zařízení do Vaší rodiny bez problémů.

Kontakt s dítětem může probíhat v zařízení, ale i mimo něj. Zpočátku si můžete dítě brát na vycházky, a jakmile to půjde, může k Vám být uvolněno třeba i na víkend nebo prodloužený pobyt. O pobytu dítěte mimo zařízení rozhoduje ředitel zařízení po předchozím písemném souhlasu příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností.

13. VZNIKÁ NOVÁ RODINA

Nové vztahy jsou závažným zásahem do života dětí i náhradních rodin. Proto je zákonem zajištěna nezbytná doba nejméně tří měsíců před rozhodnutím soudu, tzv. předadopční nebo předpěstounská péče k adaptaci dítěte a žadatelů na novou situaci.

V tomto období je možné ověřit a zvážit, zda jsou naplněny předpoklady pro vytvoření úspěšného a skutečně pevného vztahu mezi dítětem a Vaší náhradní rodinou. Proto v průběhu předadopční a předpěstounské péče je orgán sociálně právní ochrany oprávněn sledovat průběh této péče a podávat zprávy příslušnému soudu, který jako jediný může s konečnou platností o novém svazku rozhodnout.

Připravte se, že vyřizování všech formalit, soudních a úředních záležitostí, uplatňování nároků na čerpání dávek apod. bude v tomto období pro Vaši nově vzniklou rodinu poměrně náročné. Dítě a starosti o něj Vás zcela pochopitelně pohltní, proto využijte pomoci a důvěřujte Vaší sociální pracovníci, která Vás celým tímto procesem provede.

Nové soužití

Nyní jste již se svým dítětem, patříte jeden druhému, stali jste se novými rodiči! Váš sen, touha a očekávání se staly skutečností. Je to jakási zvláštní forma vytvoření nové rodiny. Jste pozorováni okolím se směsí uznání, ale i zvědavosti - jak to všechno dopadne? Ve Vašem životě nastala změna, přijali jste novou roli. Zpočátku se výrazně změní chod a rytmus Vaší domácnosti. Změní se i Vaše finanční situace a způsob využívání osobního volna. O to důležitější je podpora Vašeho nejbližšího rodinného okolí: rodičů, prarodičů, dětí a blízkých přátel, kteří s Vámi budou sdílet novou situaci.

Proces sbližování, zvykání si, přijetí a zvládnutí této skutečnosti je náročný a dlouhodobý. Především jste to Vy a Vaše rodina, která dítě ovlivňuje a vychovává, i když je zřejmé, že není zanedbatelná ani genetická výbava dítěte, jeho schopnosti, možnosti a zkušenosti z předchozího období. Proto bychom se snad už jen ve stručnosti chtěli zmínit o případných obtížích, které mohou nastat po převzetí dítěte. Měli byste je znát, měli byste na ně být připraveni, neměli byste je podceňovat, ale neměli byste se jich ani obávat.

14. ZTRÁTA ZNÁMÉHO PROSTŘEDÍ

Problémy mohou nastat především u dětí starších, u nichž hraje roli zejména skutečnost, že dítě většinou vyrůstalo v jiném než rodinném prostředí. Zkušenosti ukazují, že je zpočátku

velice důležité, abyste zvolili vhodný způsob, jak připravit a seznámit dítě s novým prostředím, se členy jeho nové rodiny. To samozřejmě předpokládá se všemi doma předem probrat situaci dítěte a dohodnout si určitá pravidla chování.

Změna prostředí pro dítě především znamená, že se musí rozloučit se "svými" lidmi, na které bylo doposud zvyklé, s určitými denními návyky a zaběhlými způsoby chování. Jistě již v minulosti zažilo nějaké zklamání, ztrátu někoho blízkého, pocit neúspěchu a zoufalství. Má prostě strach - co přijde nyní - bude ho mít někdo rád? Většinou se bude projevovat tak, že Vás neopustí ani na chvíli, bude vyžadovat Vaši ustavičnou pozornost a zájem, budete muset být stále na blízku. Občas může být i agresivní vůči jiným dětem, bude rozbíjet hračky, možná bude i zlé. Měli byste vědět, že tímto svým negativním počínáním dítě vyjadřuje strach - samo o sebe, o svou budoucnost, ale i o Vás, o Vaši pozornost a lásku.

Dítě, které žije ve skupině jiných dětí a je vychováváno střídajícími se „tetami“, se řídí nepsanými pravidly, která mohou být velmi odlišná od těch, na jaká jsme zvyklí z rodinného prostředí. Od samého počátku Vašeho soužití byste však měli jasně a velmi pečlivě vymezit určitá pravidla chování, aby bylo jednoduše srozumitelné, co je přijímáno, co chváleno a co je odmítáno. Měli byste mít vždy dostatek času věnovat se dítěti, snažit se mu porozumět, nezapomínat na pohlazení, ujištění, že jste nablízku.

Dítě potřebuje nejen čas, ale i trpělivost, jasné a laskavé zacházení, než opět získá ztracenou důvěru, než se zahojí všechny jizvy a zklamání. Pokud určité problémy trvají dlouhou dobu a Vy sami situaci nezvládáte příliš dobře, obraťte se na odborníky, kteří Vám pomohou.

Je nás doma čím dál víc...

V rodině, kde už děti žijí, a to bez ohledu na to, zda vlastní či přijaté, je potřeba se zamyslet ještě nad dalšími aspekty. Nové dítě ovlivní totiž život celé rodiny a zamíchá sourozeneckou konstelací. Proto se obecně doporučuje, aby přijaté dítě v rodině bylo nejmladší. A také je vhodné se rozhodnout, zda by se lépe mezi sourozence hodil hoch či holčička, nebo zda na pohlaví nezáleží.

Je zodpovědné zvážit, co celá rodina je schopná zvládnout, ale i to, jaké dítě si dokáže opravdu zamilovat. Dětem, které už v rodině žijí, přibudou přijetím dalšího dítěte některé povinnosti a omezení. Zároveň ovšem získají dalšího sourozence a díky tomu i mnoho pozitivního.

Před příchodem dalšího dítěte je potřeba získat souhlas všech dětí, které v rodině už žijí (i když některé děti, obzvlášť dospívající, dávají souhlas víc než váhavě). Menší děti se snadno začínají těšit na dalšího kamaráda. V tom obvykle problém nebývá. Spíše je potřeba se připravit na dobu po převzetí dítěte.

Pokud se dá už s novým dítětem komunikovat, je třeba ho seznámit s nepsanými pravidly, která se v rodině dodržují. Dítě, které přichází z ústavu, je zvyklé na úplně jiné kulturní prostředí a některé věci, které v rodinách jsou běžné, prostě nezná. Opravdu ho řada věcí nenapadne.

V této době je také potřeba věnovat zvláštní pozornost dítěti, které už v rodině žije a je věkově nejbližší přijatému dítěti. Pro toto dítě je nejtěžší vyrovnat se s konkurencí nového dítěte; potřebuje více ujištění než dřív, že rodiče ho pořád mají rádi a na řešení jeho problémů si najdou vždycky čas.

Praktické je, když nové dítě není hozeno do klubka sourozenců, ale má možnost dělat nějakou činnost pouze s jedním sourozencem a jindy zase s někým jiným. Při společných zážitcích se vztahy rychleji navazují.

15. DĚTI JINÉHO ETNIKA

Nejčastěji se u nás jedná o děti romské a vietnamské, případně o děti ukrajinské, bulharské apod., které však nenesou vizuální odlišnost od majoritní společnosti. Z přijetí dětí zejména romského původu panují mezi žadateli značné obavy. V některých případech se týkají připsované „temperamentní“ povahy, častěji však jde o strach z toho, zda etnicky odlišné dítě přijme širší rodina a okolí. Někteří žadatelé naopak zvažují přijmout romské či tzv. poloromské dítě z důvodu, aby si zkrátili dobu čekání. Přijmeme-li do rodiny etnicky odlišné dítě, bereme na sebe závazek o to důkladněji pracovat na budování jeho identity a dělat vše proto, aby si vážilo samo sebe právě takového, jaké je. Pro své okolí se také my stáváme etnicky smíšenou rodinou. Uvědomte si však, že prakticky neexistuje poloromské dítě bez neviditelných znaků jiného etnika, jak je někdy požadováno. V dospívání na něm jeho romství vidět bude.

Stejně jako o jeho minulosti a biologické rodině, s etnicky odlišným dítětem musíme být od začátku připraveni mluvit o jeho původu a začlenit jej přirozeně do jeho osobní identity. K tomu nám velmi pomůže, máme-li dostatek vědomostí o kultuře, z níž k nám přichází. Najdeme-li si v ní „to své“, co se nám osobně líbí, ať už je to hudba, řeč, pohádky, krásy země původu či kulturní zvyky, máme zpola vyhráno. V ideálním případě se nám podaří nalézt přátelství s rodinou stejné kultury, a pokud ne, je velmi důležité, aby dítě mělo možnost pravidelně se setkávat s dalšími dětmi téhož původu, žijícími v náhradních rodinách. Využijte možností, které nabízejí některé organizace pracující v oblasti náhradní rodinné péče: kluby pěstounských/adoptivních rodin, vzdělávací semináře, společné prázdninové pobyty.

Středisko NRP v Praze nabízí rodinám s romskými a poloromskými dětmi komplexní projekt Naše romské dítě. Představuje například vzdělávací semináře, dále celodenní sobotní setkání, na kterých rodiče besedují se zajímavými hosty na témata romské kultury, historie, umění, i s odborníky v oblasti psychologie, rodinného poradenství atd., zatímco děti mají pestrý program, vedený zkušenými romskými lektory, z většiny studenty středních a vysokých škol. Kdo má přístup k internetu, může využít e-mailové poradny (romskedite@nahradnirodina.cz) či aktualizované nabídky zajímavých akcí a informací o romské kultuře (<http://rodina.cz/romskedite>, záložka Deníčky). Na tel. číslo 233 356 701 se můžete obrátit se svým dotazem či si vyžádat osobní konzultaci s odborníky.

A na závěr:

Nejste jen rodiče, jste i manželé. Nikdy nesmíte ztratit manželskou identitu, kvůli povinnostem a starostem o děti. I když nezvládnete všechno dokonale, pro děti jste větším přínosem jako radostní a milující rodiče, než jako vyčerpaní perfekcionisté.

16. KAŽDÉ DÍTĚ HLEDÁ SVŮJ PŮVOD, POTŘEBUJE ZNÁT SVÉ KOŘENY!

Velmi kritickým obdobím, které je u mnoha dětí shodné, tedy i v nových rodinách, je hledání svého původu, své identity. Každý z nás jistě někdy pátral ve své minulosti, chtěl poznat historii své rodiny, dozvědět se o svých předcích, o jejich charakterech, vlastnostech a schopnostech. Klademe si otázky jaký je náš původ, odkud pocházíme, po kom jsme, ke komu patříme?

Tyto otázky jsou o to důležitější pro děti, které žijí v náhradních rodinách. Budou chtít vědět, kde se narodily, jaké bylo jejich dětství a proč je někdo nechtěl. Nyní to musíte být Vy, noví rodiče, kdo jim v pravý čas, vhodnou a citlivou formou objasní záhady minulosti. Měli byste to udělat dříve, než se samy začnou ptát a být připraveni trpělivě zodpovídat všechny otázky. Je pochopitelné, že každé věkové období potřebuje různé přístupy. Proto byste měli zvolit vhodný způsob, odpovídající věku a přiměřenou formou hovořit s dítětem o jeho dětství a původu. Tuto historii byste měli vždy stejným způsobem opakovat, seznámit s ní nejbližší osoby a příbuzné, aby nebyli zaskočeni a vždy věděli, co říci dítěti, až samo začne pátrat a přesvědčovat se, zda jste mu řekli pravdu. Nikdy však byste neměli toto sdělení měnit, pouze přidávat další fakta (s ohledem na věk, možnosti a touhu dítěte znát o sobě vše). Snažte se předcházet dopadům nešťastných náhod, někdy i zlého úmyslu okolí. Nezodpovězené, zamlčené a nepravdivé výmluvy mohou pouze uškodit vývoji Vašeho dítěte, může se náhle a zcela vytratit Vámi vytvářené zázemí, naděje, důvěra a láska.

Také tuto otázku, kdy a jakým způsobem začít hovořit o původu dítěte, Vám pomohou zodpovědět zkušení psychologové, lékaři nebo sociální pracovníci. Dovolte, abychom použili velice výstižně formulovanou úvahu pana profesora Zdeňka Matějčka, který říká: "Není hlas krve. Dítě přijímá za matku tu osobu, která se k němu mateřsky chová. Adoptivní rodiče, pěstouni, či jiní vychovatelé dítěte v náhradní rodinné péči jsou psychologicky pravými rodiči, jestliže skutečně za své dítě přijímají." (Tento úryvek je vybrán z brožury pana profesora "Co řekneme osvojenému dítěti", Praha 1982).

17. CO VŠECHNO BUDE POTŘEBA PO PŘEVZETÍ DÍTĚTE DO VAŠÍ PÉČE VYŘÍDIT?

Registrace dítěte u obvodního pediatra

Propouštěcí lékařská zpráva a očkovací průkaz dítěte Vám bude předán při propuštění dítěte z ústavního zařízení, případně bude vše přímo odesláno na adresu obvodního pediatra, jehož jméno a adresu uvedete). Na lékařskou prohlídku na zdravotní středisko se dostavte co nejdříve po přijetí dítěte do rodiny.

(Při rozhodování soudu o svěřeni dítěte do náhradní rodinné péče soud zkoumá mj. také to, jak dítě ve Vaší rodině prospívá po zdravotní stránce. Je pravděpodobné, že si zprávu obvodního pediatra pro soudní řízení vyžádá. Proto je důležité, aby lékař mohl zhodnotit vývoj zdravotního stavu dítěte za celé období Vaší péče, která bude předcházet soudnímu řízení).

Registrace dítěte u zdravotní pojišťovny

Při propuštění dítěte ze zařízení obdržíte také jeho kartičku zdravotní pojišťovny. Většina dětí bývá registrována u VZP. Pokud budete chtít dítě zaregistrovat u jiné pojišťovny, je možné to učinit až po pravomocném rozhodnutí soudu o svěřeni dítěte do Vaší péče.

Domluva návštěvy sociální pracovníce z místa Vašeho bydliště

Převzetí dítěte do péče je třeba nahlásit sociálnímu odboru v místě Vašeho bydliště. S největší pravděpodobností o této skutečnosti bude příslušná pracovníce již vědět, ale nemusí jí být znám přesný termín převzetí.

V době předadopční a předpěstounské péče je třeba si s ní domluvit návštěvu ve Vaší domácnosti, její zpráva bude jedním z podkladů pro soudní řízení. Z tohoto důvodu je zapotřebí být s ní v kontaktu hned od počátku.

Nahlášení zaměstnavateli

Převzetí dítěte do péče, nahrazující péči rodičů, je třeba ihned nahlásit zaměstnavateli, u kterého lze na základě rozhodnutí příslušného úřadu (rozhodnutí úřadu o předadopční či předpěstounské péči nebo soudního rozhodnutí o osvojení, pěstounské či poručenské péči)

uplatnit kromě dávek nemocenského pojištění také případně i pracovní volno a úlevu na daních.

Dle zákona o.č. 88/1968 Sb. lze prostřednictvím zaměstnavatele uplatnit v případě náhradní rodinné péče nárok dle § 11 na peněžitou pomoc v mateřství, která se poskytuje zaměstnankyni nejdéle po dobu 22 týdnů při převzetí jednoho dítěte, při převzetí dvou či více dětí po dobu 31 týdnů, ne však déle, než nejmladší dítě dosáhne věku osmi měsíců.

Pro Vaši informaci uvádíme i skutečnost, která bohužel není v praxi příliš známa. Dle §13 výše zmiňovaného zákona lze uplatnit i nárok na peněžitou pomoc, která se poskytuje zaměstnanci nebo zaměstnankyni, kteří převzali do své trvalé péče dítě, jež jim bylo svěřeno rozhodnutím příslušného orgánu. Tato pomoc se v tomto případě poskytuje po dobu 22 týdnů ode dne převzetí dítěte, došlo-li k převzetí do 7 let věku dítěte.

(Po dobu po kterou náleží zaměstnankyni peněžitá pomoc v mateřství podle § 11, se peněžitá pomoc neposkytuje.)

Podmínky pro peněžitou pomoc a způsob jejího stanovení se posuzují podle stavu ke dni převzetí dítěte.

Vyřízení dávek státní sociální podpory

Nárok lze uplatnit opět na základě pravomocného rozhodnutí o předadopční nebo předpěstounské péči nebo rozhodnutí soudu o osvojení, pěstounské nebo poručenské péči, a to v místě trvalého bydliště žadatelů na příslušném formuláři.

Dávky vyplácené dle zákona č. 117/1995 Sb. jsou:

- a) dávky poskytované v závislosti na výši příjmu
  1. přídavek na dítě
  2. sociální příplatek
  3. příspěvek na bydlení
- b) ostatní dávky
  1. rodičovský příspěvek
  2. dávky pěstounské péče:
    - příspěvek na úhradu potřeb dítěte
    - odměna pěstouna
    - příspěvek při převzetí dítěte
    - příspěvek na zakoupení motorového vozidla
  3. porodné

Případné změny v legislativě doporučujeme sledovat na <http://www.mpsv.cz>

Na rodiny s dětmi přijatými do náhradní rodinné péče se vztahují i další případné dávky jako pro rodiny s dětmi.

Návrh na soudní rozhodnutí

Obecní úřad obce s rozšířenou působností poskytuje osobě, které bylo předáno dítě do náhradní rodinné péče mimo jiné pomoc také při podávání návrhů příslušným orgánům na úpravu právního vztahu této osoby k dítěti.

Obraťte se tedy na sociální pracovníci v místě Vašeho trvalého bydliště, pomůže Vám návrh sepsat a sdělí Vám, jaké další náležitosti jsou třeba. Připravte se na to, že k soudnímu řízení bude třeba předložit aktuální zprávy o vašem zdravotním stavu, o výši příjmů, výpis rejstříku trestů apod., které nesmí být starší tří měsíců.

Soudní řízení

Jedině soud je příslušný k tomu, aby o Vašem svazku definitivně rozhodl.

Zájmy dítěte bude u jednání hájit opatrovník dítěte, jímž je sociální pracovnice, která Vás bude již znát.

Ušli jste již velký kus cesty; pokud je dítěti ve Vaší péči dobře a na Vaší straně je také vše v pořádku, pak není z čeho mít obavy.

V případě pěstounské péče může soud při rozhodování upravit styk rodičů s dítětem, pokud nedošlo ke vzájemné dohodě mezi pěstouny a rodiči dítěte.

Jakmile obdržíte poštou rozhodnutí soudu, nezapomeňte s ním dojít na opatrovnícké oddělení soudu k vyznačení právní moci, abyste mohli prokázat jeho platnost.

Přihlášení dítěte ve škole

Praxe je taková, že pokud přijmete dítě povinné školní docházkou, je potřeba předem (tedy ještě v době, kdy s dítětem navazujete kontakt) domluvit vše potřebné ve škole, kam máte v úmyslu dítě přihlásit, abyste měli jistotu, že škola dítě přijme. Ve škole, kam dítě dochází z ústavního zařízení, nahlásíte adresu nového školního zařízení, aby tam mohly být zaslány všechny potřebné dokumenty.

Přihlášení dítěte k trvalému pobytu

Za občana mladšího 15 let ohlásí změnu místa trvalého pobytu jeho zákonný zástupce (v případě osvojení osvojitel), případně pěstoun.

Změny, které se mohou týkat rodného listu dítěte

Při propuštění dítěte z ústavního zařízení obdržíte také jeho rodný list.

- ***V případě osvojení dítěte***

Změny týkající se příjmení dítěte:

Dítě automaticky získává příjmení osvojitele. Společný osvojenec manželů bude mít příjmení určené pro ostatní jejich děti.

S pravomocným rozhodnutím soudu je tedy třeba dostavit se na rodnou matriku dítěte za účelem výměny rodného listu.

Na základě tohoto rozhodnutí, budete v rodném listu dítěte zapsáni na místě rodičů dítěte. (V matrice se však neškrtná, zapíše se to formou opravy. Až Vaše dítě dosáhne plnoletosti, bude mít právo nahlížet do matriky a může zde najít jména svých biologických rodičů).

Změny týkající se jména dítěte:

Osvojitelé mají právo od okamžiku nabytí právní moci rozsudku o osvojení, nejpozději do dosažení zletilosti dítěte, zvolit osvojení souhlasným prohlášením před matričním úřadem jiné jméno, případně jména, než to, které má zapsáno v matriční knize. Je-li osvojenec starší 15 let, připojí k prohlášení jeho souhlas, bez něhož ke změně jména nebo zvolení jiného nebo druhého jména nemůže dojít.

V případě dítěte nalezeného (nebo neurčeného jména) rozhodne o jeho jménu soud na návrh osvojitelů již při soudním řízení o osvojení).

Změny týkající se rodného čísla dítěte:

V případě osvojení lze provést změnu koncovky rodného čísla dítěte.

Změnu rodného čísla provádí výdejové místo, které přidělilo původní rodné číslo, a to na základě nového nebo opraveného rodného listu.

- ***V případě pěstounské péče***

Změny týkající se příjmení a jména dítěte:

Rozhodnutím soudu o pěstounské péči se dítěti příjmení nemění. Změnu příjmení a jména lze povolit jen fyzické osobě na základě její žádosti, pokud se jedná o nezletilé dítě, pak na základě žádosti jeho zákonných zástupců. Pokud je pěstoun zároveň poručníkem dítěte, může o změnu jména i příjmení dítěte požádat sám, jsou-li však zákonnými zástupci dítěte nadále jeho biologičtí rodiče, je nutný jejich souhlas. V takovém případě je dobré požádat o pomoc sociální pracovníci příslušného úřadu.

Změna jména nebo příjmení se nepovolí, jestliže by změna byla v rozporu s potřebami a zájmy nezletilého.

O žádosti o povolení změny jména nebo příjmení rozhoduje matriční úřad, v jehož správním obvodu je žadatel přihlášen k trvalému pobytu, u nezletilých dětí rozhoduje matriční úřad v místě trvalého bydliště dítěte.

Cestovní pas

- v případě osvojení: po soudním rozhodnutí o osvojení lze dítěti vystavit cestovní pas, po osvojení nezrušitelném může být dítě zapsáno v pase osvojitelů.
- v případě pěstounské péče: k vydání cestovního pasu dítěte je zapotřebí souhlasu zákonných zástupců s jejich ověřenými podpisy. Ověření podpisu se nevyžaduje, pokud zákonný zástupce podepíše žádost před orgánem příslušným k vydání cestovního dokladu nebo na matrice obecního úřadu. Souhlas zákonného zástupce se nevyžaduje, pokud je jeho opatření spojeno s těžko překonatelnou překážkou (např. když jsou biologičtí rodiče neznámého pobytu).
K prvnímu vydání cestovního pasu budete potřebovat také doklad o státním občanství dítěte, jehož získání v některých případech může být složitější, proto vše raději zařizujte s dostatečným časovým předstihem.

18. ZÁVĚREM

Šedivá je každá teorie, ale zelený je strom života!

Zabývali jsme se pouze hlavními okruhy problémů, které souvisejí s tímto rozsáhlým tématem. Budete postaveni před spoustu nezodpovězených otázek, na které budete muset sami hledat odpověď. Neváhejte a jednejte tak, jak jednají všichni ostatní rodiče v obtížných situacích - ptejte se přátel, odborníků, těch, kterým důvěřujete. Vždyť i oni se od podobných lidí, jako jste Vy, mnohému učí - a dobré poznatky a zkušenosti předávají dál. Těm, kteří přijdou po Vás.

19. DOPORUČENÁ LITERATURA:

Archerová, Caroline, Dítě v náhradní rodině, Portál 2001

Berneová, P.-H., Savary, L.-M.: Jak nevychovat dítě s pocitem méněcennosti, 1998

Bowlby, J.: Maternal Care and Mental Health. WMO, Geneva, 1952.

Bubleová, Věduna, Hledáme nové rodiče, Středisko NRP, 1996

De Carli, M.I.: Nechce se mi učit, 1995

Dunovský, J.: Sociální postavení dětí, vychovávaných od nejtěplejšího dětství v dětských domovech. Pedagogika, XIX, Z, 189-205, Praha, 1969.

Dunovský, J.: Náhradní rodinná péče z hlediska dětského lékaře. Čs. pediatr., 36, 1, 33-37, Praha, 1981.

Eyroví, L.a R.: Jak naučit děti hodnotám, 2000

Gabriel, L, Novák, T.: Psychologické poradenství v NRP; Grada, Praha 2008, 1. vydání

Jana Frantíková, DIS., Dospívající dítě v náhradní rodině, 2008

Joyeux, H.: Mami, jak přijde dítě na svět?, 1994

Kaufmannová-Huberová, G.: Děti potřebují rituály, 1998

Kovařík, J. a kol.: Náhradní rodinná péče v praxi, Portál 2004

Koch, J., Langmeier, J., Matějček, Z.: Návrh nového systému péče o děti vychovávané mimo vlastní rodinu. Pedagogika, 15, Praha, 1965.

Konečná, Hana, Na cestě za dítětem, Akademia, Praha 2003
 Kolektiv autorů: Metodika odborných služeb v náhradní rodinné péči. MPSV ČSR, Praha, 1979.
 Kolektiv autorů: Pěstounská péče 1., 2. MPSV ČSR, Praha, 1976.
 Kolektiv autorů: Problémy psychického vývoje a osobnosti. ČSAV, Akademie, Praha, 1978
 Kolektiv autorů: Sborník z 3. konference o náhradní rodinné péči Olomouc 1984, Praha MPSV ČR 1986
 Koluchová, Jarmila, Psychický vývoj dětí v pěstounské péči, MPSV Praha 1992
 Langmeier, J.: Náhradní péče očima psychologa. Čs. pediatr., 24, Praha, 1969.
 Langmeier, J., Matějček, Z.: Psychická deprivace v dětství. Avicenum, Praha, 1974.
 Langmeier, J., Matějček, Z.: Psychická deprivace v dětství, 1974
 Marhounová, J., Stýblová, M.: Osvojené dítě, rok vydání neuveden
 Matějček, Z.: Co děti nejvíc potřebují, 1994
 Matějček, Z.: Co, kdy a jak ve výchově dětí, 1999
 Matějček, Z.: Co řekneme osvojenému dítěti, 1982
 Matějček, Z. A kol.: Náhradní rodinná péče, 1999
 Matějček, Z.: O rodině vlastní, nevlastní a náhradní, 1994
 Matějček, Z.: Po dobrém, nebo po zlém?, 1994
 Matějček, Z.: Rodičům mentálně postižených dětí, 1992
 Matějček, Z., Dytrych, Z.: Děti, rodina a stres, 1994
 Matějček, Z. A kol.: Osvojení a pěstounská péče, 2002
 Matějček, Z.: Nové formy náhradní rodinné péče o dítě. Psychologia a patopsych. dieťaťa, 1, 1972
 Matějček, Z., Dytrych, Z.: Krizové situace v rodině očima dítěte, 1. vydání 2002
 Matějček, Zdeněk, Věduna, Bubleová, Jiří Kovařík, Pozdní následky psychické deprivace a subdeprivace, Psychiatrické centrum Praha, 1997
 Mgr. Martina Vančáková, Romské dítě v náhradní rodině, 2008
 Mgr. Et Bc. Pavel Kopta, Využití arteterapie v náhradní rodině, 2008
 Nakonečný, M.: Sociální psychologie. Svoboda, Praha, 1970.
 Millerová, A.: Dětství je drama, 1995
 Prekopová, J.: Malý tyran, 1996
 Prekopová, J., Schwezerová, Ch.: Neklidné dítě, 1994
 PhDr. Mgr. Jeroným Klimeš, PhD.: Dospívající dítě v náhradní rodině, 2008
 Schaefferová, E.: Co je to rodina, 1995
 Schmidt, M.-L.: Jako stromy bez kořenů, 1995
 Scholler, J.-E.: Adopce, vztah založený na slibu, 2002
 Sobotková, Irena, Psychologie rodiny, Portál 2001
 Statistická ročenka 1991. ČSFR, SEVT, Praha, 1991.
 Statistika školství 1990/91 ČR.
 Škovieara, A.? Dilema náhradní výchovy, Portál, Praha 2007, 1. vydání
 Tvrdoň, A.: Čsl. Statistika. ČSÚS, Praha, 1924.
 Tvrdoň, A.: Péče o chudé v ČSR, 1931 – I. A II. díl. ČSÚS, Praha, 1935.
 Vágnerová, M.: Vývojová psychologie, Praha, 2000
 Vodák, P.: Problémy osvojení dětí. Státní zdravotnické nakladatelství, Praha, 1967.
 Zezulová, Dagmar, Domov je místo, odkud tě nevyhodí, V.U.G. spol. s r.o.

Autorský kolektiv:

PhDr. Věduna Bubleová, Alena Vávrová, Jana Frantíková, Mgr. Martina Vančáková, Středisko náhradní rodinné péče, Praha 2008

Autor publikace:

Středisko náhradní rodinné péče

Vydavatel:

OPS při Nadaci Terezy Maxové

STŘEDISKO NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE O.S.

Vzniklo v roce 1994 jako občanské sdružení, které se snaží pomoci opuštěným dětem se zvláštními zdravotními a sociálními potřebami a novým náhradním rodinám.

1. Rozvíjíme a propagujeme náhradní rodinnou péči u nás.
2. Vytváříme nové koncepty péče o ohrožené děti.
3. Připomínkujeme navrhované zákony v oblasti náhradní rodinné péče
4. Spolupracujeme s dalšími organizacemi a institucemi, které se starají o opuštěné děti.
5. Vyhledáváme náhradní rodiny pro opuštěné děti se speciálními zdravotními a sociálními potřebami – každoročně se nám podaří nalézt novou rodinu až pro 10 obtížně umístitelných dětí.
6. Radíme žadatelům o náhradní rodinnou péči – zájemci se na nás mohou obracet osobně, telefonicky nebo písemně; odpovídáme dotazy v internetových poradnách a nabízíme informační materiály.
7. Doprovázíme nové náhradní rodiny a poskytujeme jim dlouhodobé psychosociální a právní poradenství – rodinám nabízíme osobní konzultace, pořádáme relaxačně poradenské pobyty, zajišťujeme činnost klubů náhradních rodin a další aktivity. Pořádáme speciální programy pro náhradní rodiče s romskými dětmi.
8. Zkoumáme aktuální problémy v oblasti náhradní péče – naši pracovníci se účastní nejrůznějších přednášek a diskusí u nás i v zahraničí. Pořádáme vzdělávací akce pro žadatele o náhradní rodinnou péči i pracovníky v této oblasti. Připravujeme a publikujeme informační a vzdělávací materiály, pravidelně vydáváme přílohu časopisu Děti a my.
9. Podílíme se na mezinárodních projektech – jsme členy několika významných mezinárodních organizací, např. IFCO – Mezinárodní organizace pěstounské péče, výzkumná organizace Childwatch International, UNICEF. V roce 2004 jsme spolupřáteli mezinárodní konferenci o pěstounské péči IFCO 2004 v Praze.
10. Připravujeme vzdělávací kurzy a programy na volný čas pro děti a mládež vyrůstající mimo vlastní rodinu.
11. Připravujeme a vysíláme dobrovolníky, kteří se starají o děti z domovů v jejich volném čase – získali jsme akreditaci Ministerstva vnitra pro tuto činnost.
12. Připravujeme děti na jejich odchod do samostatného života – projekt „Peníze pro život“ zábavnou formou seznamuje děti s běžným životem, který z domovů neznají.

Adresa:

Středisko NRP, Jelení 91, 118 00 Praha 1,

Tel.: 233 355 309; 233356701

E-mail: info@nahradnirodina.cz

<http://www.nahradnirodina.cz>

Další on-line poradna na www.adoptce.com, www.rodina.cz

Informace pro rodiny romskými dětmi: <http://rodina.cz/romskedite>

Nabídka možnosti zapojení do činnosti pražských klubů náhradních rodičů, které se schází pod vedením Střediska náhradní rodinné péče

Pod vedením SNRP se již třetím rokem schází rodiny s přijatými dětmi, ale i žadatelé o náhradní rodinnou péči v klubech osvojitelských a pěstounských rodin.

Cílem činnosti klubů je především

- Vytvoření prostoru a bezpečného zázemí pro neformální setkávání rodin s dětmi v náhradní rodinné péči
- umožnění vzájemného sdílení a předávání zkušeností s náhradní rodinnou péčí
- vytvoření prostoru pro získávání nových poznatků od odborníků, kteří se problematice náhradní rodinné péče věnují

Program, který Středisko náhradní rodinné péče pro rodiče přijatých dětí a žadatele zajišťuje, je zaměřený:

na prohloubení poznatků, na podporu a vytváření citových vazeb v nových rodinách, na posílení rodičovských rolí a partnerských vztahů, na vytváření zdravých výchovných postojů, na vzájemnou komunikaci v nových rodinách, na podporu identity dítěte, pochopení minulosti dítěte a její přijetí.

Rodiče mají možnost osvojit si nové techniky práce s dětmi, které podporují adaptaci dětí v rodině a urychlují vznik pevnějších citových vazeb.

Mohou se účastnit různých přednášek a besed s odborníky či jen volných setkání s ostatními rodinami, které jsou v podobné situaci.

Děti se setkávají s vrstevníky v podobné životní situaci a vidí, že jejich situace není nijak výjimečná. V klubech je pro ně zajišťován speciální program ve spolupráci s proškolenými dobrovolnicemi z Vyšších odborných škol, zaměřený na jejich všestranný rozvoj a uvědomění si jedinečnosti každého z nich.

Žadatelé, kteří teprve čekají na přijetí dítěte do rodiny, mají možnost si udělat reálnější představu o tom, co je čeká. Na příchod dítěte jsou pak lépe připraveni a vědí, kam se po přijetí dítěte mohou se svými problémy obrátit.

SNRP pořádá ve spolupráci s rodinami různé kulturní a společenské akce. Dle zájmu organizuje i pobyty pro rodiny spojené s odborným programem a konzultacemi.

Rodinám je poskytováno sociálně-právní poradenství i pomoc při vyřizování právních formalit a uplatnění nároků na dávky.

Kluby jsou otevřené pro nově příchozí.

Pokud tyto informace ve Vás vzbudily zájem zapojit se do klubové činnosti, kontaktujte prosím

Středisko náhradní rodinné péče na tel: 233355309, nebo 233 356 701

Koordinátorkou činnosti klubů náhradních rodin je

Alena Vávrová, tel. 605785307.

Středisko náhradní rodinné péče o. s. Jelení 91, Praha 1

- Je od 12. 9. 1994 registrované u MV ČR pod číslem II/s – OS/1-25352/94-R
- Má pověření dle zákona č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění předpisů pozdějších, k výkonu sociálně-právní ochrany získané rozhodnutím MHMP ze dne 16. 9. 2002.
- Je poskytovatelem sociálního poradenství v rámci zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, ve znění předpisů pozdějších, na základě rozhodnutí MHMP ze dne 18. 10. 2007
- Je registrováno pod č. 00011136/001 u Úřadu pro ochranu osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů, ve znění předpisů pozdějších
- Má rozhodnutím MV ČR akreditaci ze dne 3. 3. 2006 dle zákona č. 198/2002 Sb. O dobrovolnické službě, ve znění předpisů pozdějších.

Kluby náhradních rodičů postupně vznikají i v jiných krajích, doporučujeme Vám se informovat prostřednictvím pracoviště náhradní rodinné péče na Vašem krajském úřadě nebo jiných neziskových organizací, které se problematice náhradní rodinné péče dlouhodobě věnují:

FOD (Fond ohrožených dětí, Na Poříčí 6, 110 00 Praha 1, tel: 224221137; www.fod.cz,
Občanské sdružení Rozum a Cit, Komenského nám. 1867, 251 01 Říčany, tel.:323605782;
www.rozumacit.cz,

Sdružení pěstounských rodin, Anenská 10, 602 00 Brno, tel.:543249142, www.pestouni.cz.